

كاك نەوشىرەوان لە نيوان بەزدىي وهه لويستدا!

جەزا چنگيانى

هيچ كەسنيك ناتوانى لە جياتى كەسيكى تر ميژووى بنوسيتەوه. هەموو كەسيك نووسەرى ميژووى خوى و بەرپرسیارى كردارەكانى خويەتى.

يەكئەك لە فاكتەرە سەرەكئەكانى شكستى سياسى هەر نەتەوه و كۆمەلە مرؤقئەك نەبونى سەر كردهى ليها توو و جەربەزە و هوشيارە.. پيچەوانەكەشى پيچەوانەيه. دواى مەسعود و جەلال. نەوشىرەوان مستەفا... بەتايبەتى لە دواى تيرۆركردنى كاك ئارامەوه بە سيهەم كەسايەتى سياسى كوردى دادەنرى. چۆن هەريەكئەك لە مەسعود و جەلال ليپسراويتيان لەسەر شانە نەوشىرەوانيش هەروەها. وەرگرتنى ئەم پلە و پۆستە سياسىيە و دەر كەوتنى كەسايەتى سياسى كاك نەوشىرەوان دەگەرپتەوه بۆ قورساي و ئيستراتيجيتى كۆمەلە و كاريگەرى لەسەر دۆز و ئاوازنى سياسى مرؤقى كوردى دواى هەرهەسى 1975 و تيرۆركردنى كاك ئارامەوه. يانى كاك نەوشىرەوان بى كۆمەلە هيچ كاتئەك نەدەبوو بە كەسايەتتەكى ديارى گۆرەپانى سياسى. بيگومان لەپال خەبات و بپرواى خوى بە ريبازى ريكخراوەكەى.

ئەمە تايبەت نەبوو بە كاك نەوشىرەوان بەلكو هەريەكئەك لەسەر كرده گەنجانەكانى كۆمەلە شانسى ميژوويان لە بەرمدا بوو كە بتوانن ببنە پالەوانئەك بۆ گۆرپنى رەوتى سياسى و دروستكردنى ئەلتەرناتيفيكي هوشيارى هزرى سياسى دژى بالى پرېميتيفى (جەلالى و مەلالى) وەلى وانەبوو. ئەگەر فاكتەرى (ئاشبەتالى 1975) پەيوەندى بە بەرژەوهەندىيە نيودەولەتى و پۆلى پتۆل و لاوازى ئاوازنى سياسى مەلا مستەفاوه ببووى. ئەوه هەرهەسى هزرى گەنج و نۆى كوردى كە (كۆمەلە) بوو فاكتەرەكەى رەدوو كەوتنى سەرانى كۆمەلە بوو بە دواى جەلاليدا. لەپراستيشدا ئەم رەدوو كەوتنە دژى ستروكتورى خودى كۆمەلە بوو. چونكە دروستبوونى كۆمەلە لەسەر ئاستى ئەلتەرناتيفيك بوو بۆ جەلالى و مەلالى. كەواتە دەتوانين ئەو رەدوو كەوتنەى كۆمەلە بە هەرهەسيكى ناشيرنتر لە هەرهەسەكەى

(مەلامستەفا) لە مېژودا بنوسىنەو. ئەگەر مەلا مستەفا ھەلەيكي زەقى سىياسى كردو جەلەوى ھەراكەى دايەدەست كۆمەلى جەنەپالى سوپاى ئىرانى تارادەيەك جيگەى سەرسوپمان و پرسىيار نيە چونكە مەلامستەفا ھوشىيارى سىياسى لە ئاستى (نولدا-صفر) دا بوو. ھەلى خاوەنى كەسايەتتەيەكى كۆمەلەيتى بەرز بوو. بۆيە تۈانى بۆشاييەكى سىياسى پرىكاتەو ە دەبوايە پۆشنىپىرانى ئەوسەردەمەى دواى ھەرسى حزبى ھىوا و شكستى بزوتنەوى شىخى نەمىرپىيان بىكردايەتەو ەك مەلامستەفا. ئەنجامى ھەرسەكەى مەلا مستەفا پارتى ھەناسەى تىدامايەو. ھەلى ھەرسى (كۆمەلە) زۆرخراپتر كەوتەو ە بەو ەى كۆمەلە بەشپۆەيەك ناشىرن ولاواز وبى پۆل بوو ەك ھەرزەكارىكى بى ئەزمونى ەك (باقىل) دەتۈانى تف لە سكرتېرى كۆمەلە بىكات. كوام كادىرى پىشكەوتوو و پىشمەرگەى دىرىنى قارەمانى كۆمەلەش ھەيە لە ئاست ھەرشەيەكى جەلال و تف و چەمۆلەى ھىرۆ وشەق و زللەى باقىل و قوبادا (زەليل و داماو) نىن ؟.

ئەم پۆلەبەخشىنەبە (باقىل و ھىرۆ) وسوكايەتتە بە كادىرانى كۆمەلە. تاوانى جەلالى دىكتاتور نيە. تاوانى كادىرانى كۆمەلەيەوبەتايەتتى سكرتېرە بىدەنگ و بىرۆل و زەليل و داماو ەكەى كە ناوى (كاك نەوشىرەوانە).

ھەرس و داتەپىنى كۆمەلە يانى ھەرس و داتەپىنى ھزرى سىياسى نەو ەيەكى نۆى كوردى. يانى بەفپۆدانى خەباتى زەمەنىك كە سەدەھا كادىر و پىشمەرگە بوونە قورىانى. بەھوى لاوازى و ناشۆر شىگرى ھىچ لەبارەنەبوونى كادىرە فشەكەرەكانى سەركردايەتتى كۆمەلەى ئامىزى جەلالى يەو. كۆمەلە بووبە بلقى كەفى پروبارىكى مېژوويەكى بىسەرشۆين.

سىياسەت تەنيا قسەى زل و ھاوتووھاوار و بەزەيى نيە . بەلكو سىياسەت (مەزەنە و توژىنەو ەيە بۆ داھاوتو ئەلتەرناتىفى بارودۆخى چەوت بە باشە) ستۆركتۆرى سىياسەت يانى ھەموو سبەينىەك لەمپۆ باشتر بىت) سىياسەت ھەلۆيستە نەك بەزەيى و خۆتوراندىن (مادامىكى سىياسەت لەئاست بەرژەو ەندى كۆدايە كەواتە نايىت پەيو ەندى تايەتتى تىدا زال بى)

دوا ھەناسە و شانسى كۆمەلە :

ھەركەسىك پىرواى بە ھەلبىژاردن ھەبى. ئەبى ئەنجامەكەشى پەسەند بىكات. وا ماو ەيەك بەسەر ھەلبىژاردندا تىپەپىرى ەيەكىتى بەفرمى ئەنجامەكەى ئاشكرانەكردو. ئەنجامەكەى كاك نەوشىرەوانى لەمالەو ە ھىشتەو ە جەلالىش ەك بەزىي پىھااتنەو ە سەردانى مالەو ەى كرد. ئەگەر نەوشىرەوان پەسەندى نەكات و بچىتەو ە ئامىزى جارانى جەلالەو ە . ئەو ە گەورەترىن تاوان لەئاوزانى سىياسى و ھوشىيارى و كەسايەتتى خۆى دەكات. دۆراندن شوورەى و شەرم نيە . لەكارى سىياسىدا زۆر ئاسايىە. سەركەوتنى كاك نەوشىرەوان لەو ەدايە ەك بەرەيەكى نۆى و دەنگىكى رىفۆرمخواز و بەشىو ەى ئۆپۆزسوين ئەنجامەكە ئاشكرابىكات . سەركەوتنى نەوشىرەوان لە قاشكردىنى يەكىتى و دروستكردىنى سىستەمىكى نۆيە بۆ كاركردىن لە نىو يەكىتى و قاشبوونى يەكىتى و دروستكردىنى

ریکخراویکی نۆی .یانی دروستکردنی قوتابخانهیهک بۆ کۆمهله قوتابیهکی سیاسی نۆی که بتوانی پرسیار له دهسهلاتی رههای جهلال بکات . پیچهوانهکەشی و گهراوهوی بۆ نامیزی دکتاتور یانی مردنیکی لهسهرخوی پرهبهزییه

ئیسنا کاک نهوشیرهوان بهرامبەر ئهركیکی گهلیک گرنکی میژوی وهستاوه .
ژییری یا نا ژیر؟؟زرنکی یا نازرنگ؟؟جهزهبهی یان خاوخالیچک؟؟مروقی یان
رۆبۆته؟؟کوردی یان عیراکی؟سیاسی یان دهرویشی؟ئهمانه کۆمهله
پرسیاریکن تهنیا خوی به زرنکی وهلامی دهواتهوه.

لهکاتی قاشبوونیشدا دهبی بالی کاک نهوشیرهوان بهرنامهی کاری سیاسیان بگۆرن و واز له ئاوازنی شاخ و پشتناشان بهینن؟.

تۆراندن :ئهمه یهکهمجار نیه کاک نهوشیرهوان خوی دهتۆرینی لهکونجی مالهوه ماندهگریت .ئهمه ههلوپستی سیاسی نیه.ئهگەر دواى نووسینی نامهکەى پیش نزیکه دووسال کهتیدا ئاماژەى به پیلشکردنی دیموکراسی له ناو یهکتیدا کربوو. لهوساتهدا جیابایهتهوه ریکخراویکی دروستبکردایه ئیسنا توشی ئەم دۆراندنه نهدهبوو..به دلنیايهوه بارو دۆخی سیاسی و گهندهلپیش بهم شیوهیهی ئیسنا بۆگهن نهدهبوو.

سهركردهکانی کورد گۆیناگرن:

کاتیك ئەمهريکا و کوبا له سالانی شهستدا لهسهر موشهکهکان کهوتنه گرفتیکى گهورهوه..سهروکی ئەمهريکی ئەوکاته(جۆن کندي)بۆ چارهسەری گرفتهکه داواى یارمهتی له رۆژنامه نووسی فرنسی(جان دانيل)کرد ههردوکیان گهیشتنه ئەو ئەنجامهی کهههولبدهن چارهسەری کیشهکه به دیالۆگ بی نهک بهچهک. بۆیه ئەو رۆژنامه نووسه بوو به پردی گفتوگۆی نیوان(کاسترو و کندي).. لهسالانی 97 کاک نهوشیرهوان له جهلال تۆرابوو له لندن دهژیا لهسەردانیکمدا بۆ لندن لهگهله مامۆستا و براو هاوڕی هیژام دکتور کمال میراودهلی سەردانیمان کرد؟کاک نهوشیرهوان زۆربه پریزهوه میوانداری لیکردین.

پاش کهمیک گفتگۆیهکی زۆر چپو پر له نیوانماندا دروست بوو.ههولئى من قسهکردن و بیرکردنهوه بوو بۆ دروستکردنی ریکخراویکی نۆی له ناو یهکتیدا بهسهروکایهتی کاک نهوشیرهوان .کۆتای قسهکانم بهوههانی .ئهگەر بهدیدیک و بهرنامهیهکی نۆیه کاک نهشیروان له جهلال جیانهبیتتهوه نایندهی سیاسیت له بقیه دایه جهلال زۆر بچوکتدهکاتهوه...زۆربه راشکاوی کاک نهوشیرهوان :

ووتی: من هیچ کاتی ناتوانم بهرامبەر مام جهلال کاریکی وابکم.

منیش ووتم: ههموو دیکتاتورەکانی ئەم دونیا ییبه رۆحیان پیسه ریز له هیچ پهیوهندیهک ناگرن. بهرژهوهندی خۆیان نهبیئت.دواى ئەم قسانه زۆربه پریزهوه مألئاویمان کرد.وا 9 سال تیپهری

بۆچونەكەى من ھاتە دى...ئەوھەمووسوكايەتتە لە ھەلبژاردناكاندا بەكۆمەلەونەوشىرەوان كرا پۆحى
پىسى دكتاتورىتى جەلالى نىشاندا.

ھىوادارم كاك نەوشىروان پىكخراوىكى نۆى دروستىكات بۆ ئەوھى گەلى باشورى كوردستان لە
زەلكاوى جەلالى پاكبكاتەوھ .خۆشى بەزەلىلى ژيان گوزەرىپىنەكات .

سان پىترسبۆرگ 2006/10/31

jazachingiani@hotmail.com

www.chingiani.de